

Кот Богдан Романович

(наук. керівник – канд. техн. наук, доцент Марковець О. В.)

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ РОЗВІДКИ НА ОСНОВІ ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ

Анотація. У статті розглянуто можливості використання OSINT (розвідки на основі відкритих джерел) для збору даних у галузі освіти. Описано методи пошуку, приклади інструментів та ключові правила безпечного й ефективного аналізу інформації.

Ключові слова: OSINT, відкриті джерела, аналітика, освітні ресурси, інформаційна безпека.

У сучасному інформаційному суспільстві особливого значення набуває розвідка з відкритих джерел, відома за міжнародною аббревіатурою OSINT (Open Source Intelligence). Вона передбачає збір, систематизацію та аналіз інформації, яка знаходиться у вільному доступі: вебсайти, соціальні мережі, публічні бази даних, відео, документи, наукові та аналітичні матеріали. Особливість OSINT полягає у тому, що її використання не потребує спеціального доступу до закритих ресурсів, що робить її легальною та зручною у багатьох сферах діяльності.

Цей підхід знайшов своє застосування у журналістиці, бізнес-аналітиці, правоохоронній сфері, освітніх дослідженнях. Наприклад, студент чи науковець може використати OSINT для збору актуальних статистичних даних, порівняння тенденцій або аналізу динаміки освітнього процесу в межах певної установи.

Пошук даних завжди починається з формулювання теми. Від цього залежить, які саме джерела будуть релевантними. Якщо, наприклад, йдеться про вступну кампанію на кафедру протягом кількох років, логічно почати з офіційного сайту університету. Часто на сторінках приймальної комісії або у розділах новин публікують статистику вступу, списки зарахованих, середні бали. Іншим надійним джерелом є платформа «Вступ.ОСВІТА.UA», яка містить зведену інформацію за різні роки.

Крім офіційних ресурсів, доцільно переглянути соціальні мережі – як сторінки самого навчального закладу, так і акаунти факультетів чи кафедр. Нерідко саме там можна знайти інфографіку, звіти, думки викладачів та студентів.

Для досягнення результату важливо вміти формулювати точні пошукові запити. Якщо просто ввести в пошук «вступ 2024», то результатів буде надто багато й більшість з них – не за темою. Натомість у разі уточнення, наприклад:

site:lpnu.ua вступ 2024 кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності

ми звужуємо коло пошуку до конкретного сайту і теми. Уміння користуватися пошуковими операторами значно підвищує ефективність: можна шукати матеріали певного типу (наприклад, PDF або DOC), фокусуватися лише на заголовках чи адресах сторінок.

Успішна розвідка з відкритих джерел базується на дотриманні кількох ключових правил для досягнення точного та безпечного результату:

1) Законність: збір інформації має здійснюватися виключно з відкритих джерел. Заборонено намагатися отримати доступ до приватної, закритої або захищеної інформації.

2) Верифікація: будь-яку інформацію бажано перевірити щонайменше у двох різних джерелах. У добу інформаційних вкидів та фейків це є критично важливим.

3) Безпека: варто уникати підозрілих сайтів, користуватися перевіреними ресурсами, а за потреби – застосовувати VPN чи приватний режим браузера для захисту особистих даних.

4) Структурованість: зібрані дані доцільно зберігати у впорядкованому вигляді – у таблицях, нотатках або базах даних. Це значно полегшує подальший аналіз і дає змогу уникнути втрати важливої інформації.

Щоб проілюструвати реальне використання OSINT, розглянемо приклад. Припустимо, дослідник має на меті вивчити, як змінювалась популярність кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності «Львівської політехніки» протягом останніх п'яти років. На першому етапі він заходить на сайт університету, переглядає архівні новини та документи приймальної комісії. Після цього звертається до платформи «Вступ.ОСВІТА.UA», де зібрані рейтинги, статистика, середні конкурсні бали. Потім він перевіряє Telegram-канали та сторінки факультету в соцмережах. Зібравши усі дані, дослідник описує динаміку – наприклад, чи зросла кількість поданих заяв, як змінювались бали, чи змінилася кількість бюджетних місць. Таке дослідження дає змогу не тільки проаналізувати тенденції, але й зробити прогнози щодо майбутнього розвитку кафедри.

Отже, OSINT – це не просто модне слово, а реальний, дієвий інструмент, яким може скористатися кожен. За умови дотримання базових правил та уважності, розвідка з відкритих джерел стає незамінною у багатьох сферах.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Національного університету «Львівська політехніка». URL: <https://lpnu.ua>

2. Що таке OSINT (Open Source Intelligence) – розвідка на основі відкритих джерел? *The Transmitted*. 31.10.2023. URL: <https://thetransmitted.com/adlucem/shho-take-osint-open-source-intelligence-rozvidka-na-osnovi-vidkrytyh-dzherel/>

3. Освітній портал «Вступ.ОСВІТА.UA». URL: <https://vstup.osvita.ua>

4. Як правильно шукати інформацію з відкритих джерел – розпитали фахівця з OSINT. *The Village Україна*. 18.08.2023. URL: <https://www.village.com.ua/village/life/mediahramotnist/342503-yak-pravilno-shukati-informatsiyu-z-vidkritih-dzherel-rozpitali-fahivtsya-z-osint>

5. Що таке збір даних? Все, що потрібно знати початківцю. *Shaip Blog*. 26.09.2024. URL: <https://uk.shaip.com/blog/what-is-data-collection-everything-a-beginner-needs-to-know/>

